

III

(Rättsakter som antagits i enlighet med fördraget om Europeiska unionen)

RÄTTSAKTER SOM ANTAGITS I ENLIGHET MED AVDELNING VI I
FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN

RÅDETS RAMBESLUT 2008/913/RIF

av den 28 november 2008

om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt
strafflagstiftningen

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA RAMBESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 29, 31 och 34.2 b,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

- (1) Rasism och främlingsfientlighet är direkta brott mot principerna om frihet, demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt mot rättsstatsprincipen, principer som Europeiska unionen bygger på och som är gemensamma för medlemsstaterna.
- (2) I rådets och kommissionens handlingsplan för att på bästa sätt kunna genomföra bestämmelserna i Amsterdamfördraget om upprättande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa ⁽²⁾, slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999, Europaparlamentets resolution av den 20 september 2000 om Europeiska unionens ståndpunkt vid världskonferensen om rasism och om den aktuella situationen i unionen ⁽³⁾ och kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet med halvårsuppdatering av resultatavlan för framstegen i skapandet av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen (andra halvåret 2000) krävs åtgärder på detta område. I Haagprogrammet från den 4 och 5 november 2004 erinrar rådet om sitt beslutsamma engagemang för att bekämpa alla former av rasism, antisemitism och främlingsfientlighet, enligt vad som förklarades av Europeiska rådet redan i december 2003.

(3) Rådets gemensamma åtgärd 96/443/RIF av den 15 juli 1996 om åtgärder mot rasism och främlingsfientlighet ⁽⁴⁾ bör följas av ytterligare lagstiftning för att behovet av ytterligare tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar ska kunna åtgärdas och de hinder för effektivt rättsligt samarbete som främst beror på skillnaderna i medlemsstaternas rättsordningar övervinns.

(4) Av utvärderingen av gemensam åtgärd 96/443/RIF och det arbete som utförts i andra internationella forum, till exempel Europarådet, framgår det att vissa problem med det rättsliga samarbetet kvarstår och att det därför finns ett behov av ytterligare tillnärmning av medlemsstaternas straffrättsliga lagstiftning så att tillämpningen av en omfattande och tydlig lagstiftning för att effektivt bekämpa rasism och främlingsfientlighet kan säkerställas.

(5) Rasism och främlingsfientlighet är ett hot mot grupper av personer som är utsatta för sådana gärningar. Det är nödvändigt att utforma en gemensam straffrättslig strategi i Europeiska unionen i fråga om rasism och främlingsfientlighet, så att samma gärningar kriminaliseras i alla medlemsstater och effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner införs för fysiska och juridiska personer som har begått eller är ansvariga för sådana brott.

(6) Medlemsstaterna inser att kampen mot rasism och främlingsfientlighet kräver olika typer av åtgärder inom en övergripande ram och inte kan begränsas till enbart straffrättsliga ärenden. Detta rambeslut är dock begränsat till att genom straffrättsliga åtgärder bekämpa särskilt allvarliga former av rasism och främlingsfientlighet. Eftersom medlemsstaternas kulturella och rättsliga traditioner i viss mån skiljer sig från varandra, särskilt på detta område, är en fullständig harmonisering av strafflagstiftningen för närvarande inte möjlig.

⁽¹⁾ Yttrandet avgivet den 29 november 2007 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ EGT C 19, 23.1.1999, s. 1.

⁽³⁾ EGT C 146, 17.5.2001, s. 110.

⁽⁴⁾ EGT L 185, 24.7.1996, s. 5.

- (7) I detta rambeslut bör "härstamning" hänföra sig huvudsakligen till personer eller grupper av personer som härstammar från personer som kan identifieras genom vissa särdrag (som ras eller hudfärg) utan att samtliga av dessa särdrag nödvändigtvis finns kvar. Trots detta kan sådana personer eller grupper av personer, på grund av sin härstamning, bli föremål för hat eller våld.
- (8) "Religion" bör hänföra sig huvudsakligen till personer som definieras genom hänvisning till trosåskådning eller övertygelse.
- (9) "Hat" bör hänföra sig till hat baserat på ras, hudfärg, religion, härstamning eller nationellt eller etniskt ursprung.
- (10) Detta rambeslut hindrar inte en medlemsstat från att anta bestämmelser i nationell lagstiftning som utvidgar artikel 1.1 c och 1.1 d till brott riktade mot en grupp av personer, utpekad med åberopande av andra kriterier än ras, hudfärg, religion, härstamning eller nationellt eller etniskt ursprung, såsom social ställning eller politisk övertygelse.
- (11) Man bör se till att utredningar av och åtal för rasistiska och främlingsfientliga brott inte är avhängiga av en anmälan eller anklagelse från de personer som utsatts för brottet, eftersom de ofta är särskilt sårbara och ovilliga att inleda rättsliga förfaranden.
- (12) Tillnärmning av strafflagstiftningen bör leda till att rasistiska och främlingsfientliga brott kan bekämpas mer effektivt, genom att ett fullständigt och effektivt straffrättsligt samarbete mellan medlemsstaterna främjas. Rådet bör vid översynen av rambeslutet beakta de svårigheter som kan föreligga på detta område i syfte att överväga huruvida ytterligare åtgärder behövs på området.
- (13) Eftersom målet för detta rambeslut, nämligen att se till att rasistiska och främlingsfientliga brott bestraffas med åtminstone en miniminivå av effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner i alla medlemsstater, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, eftersom bestämmelserna måste vara gemensamma och förenliga med varandra, och eftersom detta mål bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen och i artikel 5 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i den sistnämnda artikeln går rambeslutet inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (14) Detta rambeslut står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen och i Europakonven-

tionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, särskilt artiklarna 10 och 11, och som ingår i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt kapitlet II och VI.

- (15) Avväganden som gäller föreningsfrihet och yttrandefrihet, särskilt tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier har i många medlemsstater lett till en särskild rättegångsordning och särskilda bestämmelser i nationell lagstiftning om fastställande eller begränsning av ansvar.
- (16) Gemensam åtgärd 96/443/RIF bör upphävas, eftersom den har blivit föråldrad efter ikraftträdandet av Amsterdamfördraget, rådets direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung⁽¹⁾ och detta rambeslut.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Rasistiska och främlingsfientliga brott

1. Varje medlemsstat ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att följande avsiktliga gärningar blir straffbara:

- a) Offentlig uppmaning till våld eller hat riktat mot en grupp av personer eller en medlem av en sådan grupp, utpekad med åberopande av ras, hudfärg, religion, härstamning eller nationellt eller etniskt ursprung.
- b) En enligt led a begången handling bestående av offentlig spridning eller distribution av skrifter, bilder eller annat material.
- c) Offentligt urskuldande, förnekande eller flagrant förringande av brott som folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser enligt definitionen i artiklarna 6, 7 och 8 i Internationella brottmålsdomstolens stadga, riktat mot en grupp av personer eller en medlem av en sådan grupp, utpekad med åberopande av ras, hudfärg, religion, härstamning eller nationellt eller etniskt ursprung, om gärningen begås på ett sådant sätt att den är ägnad att uppmana till våld eller hat gentemot en sådan grupp eller en medlem av en sådan grupp.
- d) Offentligt urskuldande, förnekande eller flagrant förringande av de brott som definieras i artikel 6 i Internationella militärtribunalens stadga, som fogas till Londonöverenskommelsen av den 8 augusti 1945, riktat mot en grupp av personer eller en medlem av en sådan grupp, utpekad med åberopande av ras, hudfärg, religion, härstamning eller nationellt eller etniskt ursprung, om gärningen begås på ett sådant sätt att den är ägnad att uppmana till våld eller hat gentemot en sådan grupp eller en medlem av en sådan grupp.

⁽¹⁾ EGT L 180, 19.7.2000, s. 22.

2. För tillämpningen av punkt 1 får medlemsstaterna välja att straffa enbart gärningar som antingen begås på ett sådant sätt att de är ägnade att vara störande för allmän ordning eller som är hotfulla, otillbörliga eller kränkande.

3. För tillämpningen av punkt 1 är hänvisningen till religion avsedd att minst inbegripa gärningar som är en förevändning för att rikta gärningar mot en grupp av personer eller en medlem av en sådan grupp, utpekad med åberopande av ras, hudfärg, härstamning eller nationellt eller etniskt ursprung.

4. Varje medlemsstat får, när detta rambeslut antas eller senare, göra ett uttalande om att medlemsstaten endast kommer att göra förnekande eller flagrant förringande av de brott som det hänvisas till i punkt 1 c och/eller 1 d straffbara, om sådana brott har fastställts genom ett slutgiltigt beslut av en nationell domstol i denna medlemsstat och/eller av en internationell domstol eller genom enbart ett slutgiltigt beslut av en internationell domstol.

Artikel 2

Anstiftan och medhjälp

1. Varje medlemsstat ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att anstiftan till de gärningar som avses i artikel 1.1 c och d blir straffbar.

2. Varje medlemsstat ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att medhjälp till att begå de gärningar som avses i artikel 1 blir straffbar.

Artikel 3

Straffrättsliga sanktioner

1. Varje medlemsstat ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att de gärningar som avses i artiklarna 1 och 2 beläggs med effektiva, proportionella och avskräckande straffrättsliga sanktioner.

2. Varje medlemsstat ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att de gärningar som avses i artikel 1 beläggs med ett maximistraff som minst uppgår till mellan ett och tre års fängelse.

Artikel 4

Rasistiska och främlingsfientliga motiv

För andra brott än de som avses i artiklarna 1 och 2, ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att rasistiska och främlingsfientliga motiv anses som en försvårande omständighet eller alternativt att domstolarna kan ta sådana motiv i beaktande vid fastställandet av sanktionerna.

Artikel 5

Juridiska personers ansvar

1. Varje medlemsstat ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att en juridisk person kan ställas till ansvar för sådana gärningar som avses i artiklarna 1 och 2, vilka begås för

den juridiska personens räkning av en person som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation och har en ledande ställning inom den juridiska personens organisation, grundad på

- a) befogenhet att företräda den juridiska personen,
- b) befogenhet att fatta beslut på den juridiska personens vägnar, eller
- c) befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen.

2. Förutom i de fall som anges i punkt 1 i denna artikel ska varje medlemsstat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att en juridisk person kan göras ansvarig, när brister i övervakning eller kontroll som ska utföras av en sådan person som avses i punkt 1 i denna artikel har gjort det möjligt för en person som är underställd den juridiska personen att för den juridiska personens räkning begå sådana gärningar som avses i artiklarna 1 och 2.

3. Den juridiska personens ansvar enligt punkterna 1 och 2 i denna artikel ska inte utesluta lagföring av fysiska personer som är gärningsmän eller medhjälpare till de gärningar som avses i artiklarna 1 och 2.

4. Med termen *juridisk person* avses var och en som enligt gällande nationell lagstiftning har denna status, utom stater och andra offentliga organ vid utövandet av offentliga maktbefogenheter samt offentliga internationella organisationer.

Artikel 6

Sanktioner för juridiska personer

1. Varje medlemsstat ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att en juridisk person som görs ansvarig i enlighet med artikel 5.1 kan bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner, som ska innefatta bötesstraff eller administrativa avgifter och kan innefatta andra sanktioner, såsom

- a) fråntagande av rätt till offentliga förmåner eller stöd,
- b) tillfälligt eller permanent näringsförbud,
- c) rättslig övervakning,
- d) rättsligt beslut om avveckling av verksamheten.

2. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att en juridisk person som har gjorts ansvarig i enlighet med artikel 5.2 kan bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner eller åtgärder.

Artikel 7

Konstitutionella regler och grundläggande principer

1. Detta rambeslut ska inte medföra någon ändring av kravet att respektera grundläggande rättigheter och grundläggande rättsprinciper, däribland yttrande- och föreningsfrihet, enligt artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen.

2. Detta rambeslut ska inte medföra krav på att medlemsstaterna ska vidta åtgärder som står i strid med grundläggande principer som rör föreningsfrihet och yttrandefrihet, särskilt tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier såsom följer av konstitutionella traditioner eller regler om pressens eller andra mediers rättigheter, ansvar samt om en särskild rättegångsordning för dem, när dessa regler hör samman med fastställande eller begränsning av ansvar.

Artikel 8

Inledande av utredningar eller rättsliga åtgärder

Varje medlemsstat ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att utredningar av eller åtal för de gärningar som avses i artiklarna 1 och 2 inte ska vara avhängiga av en anmälan eller en anklagelse från den som blivit offer för gärningarna, åtminstone inte i de mest allvarliga fallen, när gärningarna har begåtts på medlemsstatens territorium.

Artikel 9

Behörighet

1. Varje medlemsstat ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att fastställa sin behörighet i fråga om de gärningar som avses i artiklarna 1 och 2, när gärningarna har begåtts

- a) helt eller delvis inom medlemsstatens territorium,
- b) av någon av medlemsstatens medborgare, eller
- c) till förmån för en juridisk person som har sitt huvudkontor inom medlemsstatens territorium.

2. Vid fastställandet av behörighet i enlighet med punkt 1 a ska varje medlemsstat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att dess behörighet omfattar fall där gärningarna begås med hjälp av ett informationssystem, och

- a) gärningsmannen begår gärningarna när denne befinner sig på medlemsstatens territorium, oavsett om gärningarna omfattar material lagrat i ett informationssystem på medlemsstatens territorium eller ej,
- b) gärningarna omfattar material lagrat i ett informationssystem på medlemsstatens territorium, oavsett om gärningsmannen befinner sig på medlemsstatens territorium när denne begår gärningarna eller ej.

3. En medlemsstat kan besluta att inte tillämpa eller att endast i särskilda fall eller under särskilda omständigheter tillämpa den regel om behörighet som anges i punkt 1 b och 1 c.

Artikel 10

Genomförande och översyn

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i detta rambeslut senast den 28 november 2010.

2. Medlemsstaterna ska till rådets generalsekretariat och kommissionen samma dag överlämna texten till de bestämmelser genom vilka skyldigheterna enligt detta rambeslut införlivas med deras nationella lagstiftning. På grundval av en rapport som rådet utarbetar med hjälp av denna information och en skriftlig rapport från kommissionen ska rådet senast den 28 november 2013 bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har följt bestämmelserna i detta rambeslut.

3. Före den 28 november 2013 ska rådet se över detta rambeslut. För att förbereda översynen ska rådet fråga medlemsstaterna huruvida de har upplevt svårigheter i det rättsliga samarbetet avseende gärningarna i artikel 1. Vidare får rådet uppmana Eurojust att lägga fram en rapport om huruvida skillnader mellan de olika nationella lagstiftningarna har givit upphov till svårigheter i det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna på detta område.

Artikel 11

Upphävande av gemensam åtgärd 96/443/RIF

Gemensam åtgärd 96/443/RIF upphävs härmed.

Artikel 12

Territoriell tillämpning

Detta rambeslut ska tillämpas på Gibraltar.

Artikel 13

Ikraftträdande

Detta rambeslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den 28 november 2008.

På rådets vägnar

M. ALLIOT-MARIE

Ordförande